

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Poletna naročnina L 800
Letna naročnina L 1.500
Letna inozemstvo L 2.500
Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XII. - Štev. 46 (615)

Gorica - četrtek 24. novembra 1960 - Trst

Posamezna številka L 30

Za izseljensko nedeljo Alžirsko vprašanje v ospredju

Zadnja leta nam je pokojni gospod škof dr. Gregorij Rožman napisal za izseljensko nedeljo. Težko je pozabiti njegove besede, ki prav tako veljajo tudi za letošnje spominsko nedeljo.

»V domovini smo v adventu obhajali izseljensko nedeljo. Družba sv. Rafaela jo je organizirala. Namen je bil, da eno nedeljo v letu molitve in dobra dela darujemo za svoje rojake, ki so morali oditi za kruhom v tujino in so tam izpostavljeni mnogim nevarnostim v verskem in pravem oziru.

Zdaj smo sami izseljenci, nahajamo se v tujini in sami spoznavamo nevarnosti, ki pretijo našemu verskemu in pravemu življenju. Na izseljensko nedeljo molimo drug za drugega: vsi izseljenci za vse izseljence! Molitev je močna vez med dušami, globoko seže in mnogo pomaga. Molitvena vez gre skozi božje Srce in prinaša milostni molitvi in vsem, za katere molimo. Kristjani te vezi ne smemo in ne moremo podcenjevati. V raznih delih sveta, v različnih razmerah živimo, smo malo v stiku med seboj, osebno se večinoma ne poznamo, pa je končno razumljivo, da pozabimo na tisoče rojakov, ki so po svetu in so prav tako kakor mi: slovenski izseljenci. Molitev, vsaj na eno nedeljo opravljena izrečno za vse izseljence, nas zopet opozori, da smo del rojakov in sotrpinov razpršenih po vsej zemeljski obli.

Molitve drug za drugega je izraz ljubezni do bližnjega, ljubezni med rojaki, člani istega naroda, ki so vsi izseljenci, domovino so zapustili in se morda že ustalili v „novi“ domovini. Ljubezen, ki more premagati in rešiti ljudstva grozečega pogina, je danes prav zaradi močnega sovražstva v svetu bolj potrebna, bolj nujna. Naj bi se z izseljensko nedeljo ta ljubezen v nas ojačila in razgrela, tako da nikdar ne bo omrznila. Na izseljensko nedeljo bodimo vsi slovenski izseljenci združeni v molitvi in daritvi vsi za vse. Ne samo izseljenci, tudi rojaki, ki živimo v domovini, moramo na to nedeljo misliti in moliti za naše izseljence.

Zapustil pa nam je škof Rožman tudi svojo dediščino, predvsem duhovniško semenišče v Argentini, ki je bilo središče vsega njegovega zanimanja in dela. Zanj je zbiral in prosil, da je moglo živeti. Vedel je, da se bodo slovenski izseljenci ohranili, dokler bodo imeli svoje duhovnike. Zato je potrebno semenišče ohraniti, dokler bo mogoče.

Letos smo pa Slovenci dobili še poseben zavod v Rimu, kot ga imajo drugi narodi. Kongregacija za univerze in semenišča je dovolila, da se odpre Slovenski duhovniški zavod, ki je namenjen duhovnikom za izpopolnitev študij na rimskih univerzah. Kot sedež je bila določena hiša na Via dei Colli, 8.

Zato se letos obračamo na vse Slovence po širnem svetu, naj bi na izseljensko nedeljo, t. j. 27. novembra, molili za vse slovenske izseljence, da bi ohranili svojo

vero in narodno zavest, da bi mogli ohraniti vse, kar lepega premoremo: šole, semenišče in duhovniški zavod, da bi vse to lepo uspevalo in da bi Bog razlil svoj blagoslov na vse.

Obenem pa prosimo vse Slovence po svetu za pomoč, da bi podprli te zavode, Kjer koli bo mogoče, bodo na izseljensko nedeljo zbirke v cerkvah, mnogokje bodo mogla društva zbirati, pa tudi posamezniki naj bi rade volje sprejeli plemenito delo. Hvaležni bomo za najmanjši dar. Bog bo vam vsem stotero povrnil!

ZVEZA SLOVENCEV V INOZEMSTVU

Raab bo odstopil

Avstrijski ministrski predsednik inž. Raab je nedavno od tega izjavil, da bo prihodnje pomlad odstopil kot predsednik avstrijske vlade, ker želi mesto prepustiti mlajšim močem. Naveličal se je večkrat brezplodnih prekanj s socialisti in si želi miru.

Te dni so bile tudi hude demonstracije in celo pretepi na Dunaju zaradi prestolonaslednika Otona. Spopadli so se njegovi pristaši in njegovi nasprotniki. Nastopiti je morala policija.

Popovičev obisk v Rimu

Naznanili so, da bo jugoslovanski zunanji minister Koča Popovič prispel 1. decembra na povabilo italijanske vlade na štiridnevni uradni obisk v Rim.

O Popovičevem obisku so se domenili že lansko jesen, ko se je mudil v Beogradu podtajnik v ital. zunanjem ministrstvu poslanec Folchi. Dokončno pa sta se Segni in Popovič domenila med zasedanjem OZN v New Yorku. — Kakor poroča tiskovna agencija »Italia«, bodo glavni predmet razgovorov ekonomski problemi kakor tudi povečanje kulturnih izmenjav.

V zvezi z napovedanim obiskom Popoviča v Italiji so nekatere zahodne tiskovne agencije namigovala na možnost, po kateri naj bi se Jugoslavija več ne zanimala za vprašanje slovenske manjšine na Koroškem, če bi se Avstrija obvezala, da bo v Svobodnem trgovinskem področju (EFTA) zastopala interese Jugoslavije.

Jugoslovanska uradna agencija »Tanjug« je te vesti takoj zanimala, kar je bilo res potrebno, da stori. Zaradi tega je uradna pojasnitev popolnoma na mestu

Napoved pariških časopisov, da misli general De Gaulle v kratkem napovedati ljudsko glasovanje o svojem načrtu za Alžirijo, se je izkazala za resnična. Francoska vlada je namreč potrdila te diskretne vesti in sama s tem v zvezi izdala uradno sporočilo, v katerem je rečeno, da se bo predsednik republike v trenutku, ki se mu bo zdel primeren, obrnil na francoske volivce, da se izrečejo o njegovem načrtu o organizaciji javnih oblasti v Alžiriji do dneva, ko bo v Alžiriji sami razpisano glasovanje o samoodločbi. — Iz tega je razvidno, da ne gre še za dokončno politično ureditev Alžirije, ampak za začasno ureditev v predhodnem razdobju pred napovedanim glasovanjem o samoodločbi, ki bi po načrtu De Gaulle moralo biti štiri leta po prenehanju bojev. Očividni namen je, da hoče general De Gaulle ustanoviti začasno alžirsko vlado kot protiutež tisti v begunstvu, kateri načeljuje Ferhat Abbas, v pričakovanju nadaljnega razvoja, ki bi omogočil rešitev zamotanega alžirskega vprašanja v okviru samoodločbe Alžircev.

in je ne moremo drugače kot odobravati.

Z druge strani pa se nam zdi, da bi tem besedam čimprej morali slediti tudi kakšni praktični koraki ali dejanja v korist slovenske manjšine tako na Koroškem kot v Italiji.

Prihodnji obisk Koča Popoviča v Rimu bo za kaj takega lepa prilika. Upajmo, da ga bo jugoslovanska diplomacija znala spretno uporabiti poleg okrepiteve že itak dovolj dobrih trgovinskih odnosov, tudi za dejansko priznanje vseh manjšinskih pravic, ki pritičejo Slovincem v Italiji po človeških postavah (če božjih že ne priznajo). In te človeške postavice so: Listina Združenih narodov, italijanska ustava in Londonski sporazum iz leta 1954!

HUDI IZGREDI V KONGU

Kongoška kriza se vedno znova zapleta v nepričakovane ovinke. Sedaj ima dve žarišči, eno je v New Yorku pred ZN, drugo pa v glavnem mestu države, Leopoldvillu. V New Yorku se nahaja državni predsednik Kasavubu, ki je šel tja, da osebno prepriča zastopnike raznih narodov, da priznajo poslanstvo, ki ga je on sam imenoval, kot edino pravno zastopstvo Konga pri ZN. Da to doseže, se zelo trudi; pri tem mu pomagajo tudi številni prijatelji v zapadnem Kongu. Toda Sovjetska zveza in blok komunističnih držav, pa tudi nekatere druge, nočejo priznati, da je Kasavubu legitimen poglavar Konga in da je zato zastopstvo, ki ga je on imenoval, edino pravno zastopstvo Konga. Ti trdijo, da ima pravico zastopati Kongo zastopstvo, ki ga je tja poslal bivši ministrski predsednik Lumumba. Tega vozla do srede tedna niso še rešili.

Hujše pa je bilo v glavnem mestu Konga Leopoldvillu. Tam je poveljnik vojske Mobutu dal ultimatum diplomatskemu zastopniku Ghane, da mora do ponedelj-

S tem je alžirsko vprašanje stopilo v odločilno obdobje, čeprav se njegova rešitev najavlja v še meglenih obrisih. General De Gaulle si je že postavil cilj, ki ga hoče doseči, toda ne ve, kje bi začel, da bi brez tragičnih zapetljajev zadevo varno pripeljal v pristan. S pravkar uradno potrditvijo namenov gen. De Gaulle, kaže, da se je slednji odločil vgrizniti v kislno jabolko in izpeljati svoje načrte do kraja. K temu sta ga prisilili dve dejstvi: ponovna razprava o alžirskem vprašanju pred Združenimi narodi, ki je napovedana za 5. december, ter njegova priletnost (ima 78 let). Prav gotovo je general hotel z časom pohiteti ter vplivati na potek razprave v ZN. Prišel je namreč do spoznanja, da vpliva potek časa negativno za Francijo in da povzroča vedno večje težave. Proti Franciji se ne postavlja samo vedno več afro-azijskih držav, ampak so velika neznanka, zlasti še po izvolitvi Kennedyja za predsednika, tudi ZDA. Znano je, da se je Kennedy večkrat izrazil za mir s pogajanjem v Alžiriji. — Poleg tega se je alžirsko vprašanje razširilo v pravo mednarodno vprašanje, v katero grozijo, da posežejo celo daljni Kitajci.

Vse to je na De Gaulle vplivalo, da začne reševati ta problem, preden bi bilo za Francijo in zanj prepozno. Zato hoče mož pohiteti, da ga ne bi poklicala bela žena, predno bi rešil problem, zaradi katerega so ga Francozi pravzaprav poklicali na oblast.

Proces proti Lagailardu

Druga zadeva, ki je Francoze še bolj presenetila kot naznanilo o bližnjem ljudskem glasovanju, je odločitev posebnega vojaškega sodišča, da izpusti na začasno svobodo Pierra Lagailarda, enega izmed voditeljev januarskega upora proti pariški vladi v Alžiru. Proces proti njemu se je pričel pred 15 dnevi in francoski desničarji si niso od tega procesa nič dobrega obetali. Zahtevo po izpustitvi Lagailarda na vsaj začasno svobodo je francoski parlament od-

klonil, zaradi tega je sklep vojaškega sodišča izzval toliko večje presenečenje. Učinkoval je kot prava politična bomba.

Vsi se v Franciji sedaj sprašujejo, kaj je privedlo vojaško sodišče do take širokogrudnosti napram uporniku proti zakoniti oblasti. Večina meni, da je treba za tem sklepom videti vpliv vojske, ki naj bi še vedno bila ključ položaja tako v Franciji kot Alžiriji. — Skoro vsi francoski listi ne odobravajo sklepa sodišča. Katoliški »La Croix« piše: »Vse poteka tako, kot da bi se štirinajst mrtvih policajev, ki so padli v spopadih z Lagailardovimi uporniki, sami umorili.« — Mnogi izražajo bojazen, da bi se zaradi tega desničarji preveč opogumili ter se lotili kake nepremišljene akcije proti generalu. Vsi z radovednostjo pričakujejo nadaljnega razvoja.

Vlada spet zahtevala zaupnico

Francoski senat je zavrnil zakonski osnutek o tako zvani francoski »udarni atomski sili«, katerega odobritev je zahtevala vlada, potem ko je za las odnesla zaupnico v narodni zbornici. Zadeva je nato prišla pred posebno parlamentarno komisijo, ki je zakon prav tako odklonila. Vlada ministrskega predsednika Debrèja je, kot ustava določa, zakon spet dala v odobritev narodni zbornici ter zahtevala v zvezi z njim še enkrat zaupnico.

Kljub resoluciji o nezaupnici vladi, ki so jo predložili socialisti, radikali in drugi, bo Debrè uspel, ker si nihče v Franciji ne želi vladne krize prav v tem delikatnem trenutku.

Zaključil se je sestanek v Moskvi

Za obletnico komunistične revolucije v Rusiji, ki se vsako leto obhaja dne 6. nov., so se sestali vsi voditelji komunističnih strank na svetu. Zastopanih je baje 80 strank iz raznih dežel, izvzeta je le jugoslovanska zveza komunistov. Po slovesnostih prvih dni so se komunistični veljaki zaprli na tajne razgovore, katerih še do začetka tega tedna ni bilo konec. Kaj obravnavajo že tako dolgo in v toliki tajnosti, nihče ne ve z gotovostjo. Ugiba pa se, da so nalezli na težave zaradi različnega gledanja med Rusi in Kitajci. Ti slednji očitajo Rusom, da so popustljivi in da postajajo buržujski v svoji komunistični praksi; Rusi pa nasprotno dolžijo Kitajce, da so dogmatiki in stalisti, ker sanjajo o novi vojni. Ko bo mogoče o tem zanimivem in važnem sestanku kaj več zvedeti, bomo tudi mi kaj več povedali.

Nad milijon uničenih glasov pri zadnjih volitvah

Pristojni uradi so izdali poročilo o zadnjih volitvah. Zanimivo je poročilo o številu neveljavnih glasovnic. Uničenih je bilo 1.341.333 glasovnic, ker so bile ali nepravilno izpolnjene ali pa, in to v veliki večini, belo oddane, to je nedotaknjene. Rimski politični krogi poročajo, da za sedaj niso imele te neveljavne glasovnice velikega pomena na potek volitev, lahko pa bi postale v bodočnosti vir velike zaskrbljenosti, če se strankam ne bo posrečilo prepričati ljudstva, da s svojim glasom soodločuje pri vodstvu države.

Macmillan v Rimu in Vatikanu

Prve dni tedna je bil v Rimu gost italijanske vlade britanski ministrski predsednik Macmillan, ki je dospel v Rim v spremstvu zunanega ministra lorda Hommeja. Obisk je bil uraden, zato je Macmillana sprejel tudi predsednik Gronchi poleg zunanega ministra Segnija in pa Fanfanija. Pri razgovorih je šlo za to, da se utrdi sodelovanje med Italijo in Veliko Britanijo v tem važnem trenutku, ko se je začelo zasedanje Atlantske zveze in ko iščejo poti, kako povezati obe gospodarski enoti Evrope, Evropsko skupno tržišče in Področje svobodne izmenjave; pa tudi druge težave v mednarodnem življenju so obravnavali. Uradni razgovori so se končali v torek

zvečer s skupnim poročilom, kjer obe državi izjavljata, da so bili razgovori koristni in da so obravnavali razne skupne težave.

Drugi dan, v sredo, je bil Macmillan s spremstvom v posebni avdienci pri papežu. Zanimivo je, da se je Macmillan njega dni zelo zanimal za verske probleme in zlasti za zblizanje med rimsko in anglikansko cerkvijo. Njegov obisk pri papežu je toliko važnejši, ker je prav v terek anglikanski primas Fisher odšel na potovanje na Bližnji Vzhod, kjer se bo srečal z jeruzalemskim in pa carigrajskim patriarhom, končno pa še s sv. očetom Janezom XXIII. Vsa ta srečanja utegnejo biti zelo ugodna srečanja.

NAŠ TEDEN V CERKVI

27. 11. nedelja, 1. adv.: sv. Dionizij, škof, muč.
28. 11. ponedeljek: sv. Gregorij III., p.
29. 11. torek: sv. Saturnin, m.
30. 11. sredo: sv. Andrej, ap.; sv. Justina, dev., m.
1. 12. četrtek: sv. Marijan, m.
2. 12. petek, prvi: sv. Pavlina, dev., m.
3. 12. sobota, prva: sv. Frančišek Ksaverij, spozn.

*

SV. DIONIZIJ je bil rojen v Atenah. Bil je zelo nadarjen. Solal se je pri odličnih atenskih učiteljih. Nato je šel v Egipt študirat zvezdoslovje. Tam je občudoval izredni sončni mrk, ki je nastopil ob Jezusovi smrti. Vzkljnil je: »Ali umira stvarnik ali pa bo konec sveta.«

1. adventna nedelja

TVOJA PRIPRAVA

Advent pomeni prihod. Liturgično pomenja čas pred Kristusom. Narodi so »v greh in temi ječali«. Zavedali so se svojega žalostnega stanja. Hrepeneli so po Odršeniku: »Vi, oblaki, ga rosite ali zemlja naj ga da!« Za kristjana je advent čas priprave na božič. Obenem naj bo ta priprava tudi za oni dan, ko »se bodo nebeške moči gibale«, ko bo »sonce otemnelo«, ko bo vsem zemeljsko prešlo in bo za pravične nastopila nebeška božična noč.

Kakšna bodi naša priprava?

1. »Odložite dela teme!« Tako kliče apostol Pavel. Odloži dela nevere, sovraštva, nečistosti, slednje grešne strasti. Odloži, če se s kakim takim delom ukvarjaš! K temu, te opominja sv. Pavel. Ta mož ni bil vedno takih misli. V mlajših letih je bil sam ujet v dela teme: Bil je poln sovraštva do Kristusa. Pregarjal ga je. Te Pavlove besede so vplivale na nekega učenega moža, da je vrgel dela teme od sebe. Kdo je bil ta mož? Avguštin, poznejši sv. Avguštin. Svoje spreobrnjenje sam popisuje v knjigi Confessiones - Izpovedi. Knjiga je svetovnega slovesa. V nji piše, kako je omahoval med Bogom in strastjo, dokler ni odločno odložil dela teme.

Kako sta Pavel in Avguštin odložila dela teme? Najprvo sta v srcu zavrnila taka dela. Obžalovala sta jih. Potem sta jih skesano priznala: Pavel duhovniku Analiji v Damasku, Avguštin pa škofu Ambroziju v Milanu.

Prav na ta način boš tudi ti vstal iz spanja in odložil dela teme. Greh se ti prilega kot vsakdanja obleka. Sleči ga kot umazano obleko! Vrzi ga v pralnico! Ta pralnica je spovednica. S srčnim kesanjem in s trdnim sklepom se očisti v dobri adventni spovedi!

2. »Nadenite si Gospoda Jezusa Kristusa!« Kaj to pomeni? Če si nadeneš vojaško obleko, si kot vojak, če dimnikarsko, si kot dimnikar. Če pa odložiš dela teme in si nadeneš Jezusa, si podoben Jezusu. To je povedano v primeri. Hoče ti apostol povedati, da poslušaj, kar Jezus uči, spolnuj, kar zapoveduje, posnemaj njegov zgled!

Prav posebno si nadeneš Jezusa, če ga pobožno premeš v sv. obhajilu. V Jezusovi družini postajaš vedno bolj Jezusovega mišljenja. Vedno bolj ti je jasno, da je vera potrebna. Se več. Da moraš po nji živeti. Laže prenašaš križ. Laže zavračaš skušnjave. Rasteš v duhovnost. Vedno bolj si podoben Jezusu.

Ali je to zguba? Ne! Ze Pavel in Avguštin to jasno pričata: Prav zato, ker sta si nadela Jezusa, je postal Pavel apostol narodov in sv. Pavel, Avguštin pa veliki graditelj krščanske kulture in sv. Avguštin. Ali bo zate zguba, če boš po krščanskem življenju stopil v srečno večnost?

Konec. Sv. Karol Boromejski poroča, da je v času kuge v Milanu neki duhovnik obhajal umirajoče. Šel je v sv. popotnico mimo kupa mrličev. Zvonček je zvončkljal. Na kupu mrličev se je zganil neki mož, ki so ga smatrali za mrtvega. Dvigne se nekoliko in prosi za sv. popotnico. Po sv.

Ko se je vrnil v Atene, so ga izvolili za voljo njegove učenosti v zbor atenskih sodnikov.

Tedaj je prišel apostol Pavel v Atene in javno oznanjal Kristusa. Dionizij je postal Pavlov učenec. Pavel ga je krstil in čez tri leta že postavil za škofa. Skofovsko službo je vestno vršil dolgo let. Nato je šel v Rim k papežu sv. Klementu. Ta papež je pozneje umrl v izgnanstvu na obali Crnega morja. Njegove kosti sta prinesla v Rim slovanska apostola sv. Ciril in Metod.

Sv. Klemen je Dionizija poslal v Francijo oznanjat sv. vero. Tam je Dionizij umrl mučeniške smrti.

Sv. Dionizij te uči, da je za vero treba zdravega razuma in volje, ki sodelujeta z milostjo.

obhajilu je povedal ta mož, da mu je hrepenenje po Jezusu dalo moč, da se je vzdignil.

Ali ni svet, ali nisi morda tudi ti navidezem mrlič? Toda v tvojem srcu je še iskrica dobre volje. Še je iskrica vere, čeprav si videti mlačen. Treba je, da se ta iskrica vname in plamen, da si nadeneš Jezusa, predno pridejo pogrebci in pokopljejo tebe in tvojo mlačnost. Advent te vabi. Napravi dobro adventno spoved. Nadeni si Jezusa! Amen.

Vernost poljske mladine

Zanimivo statistiko je pred nedavnim objavil komunistični poljski tednik »Politika«: od 3.000 mladih Poljakov, ki so bili vprašani, kakšno stališče zavzemajo do vere, je odgovorilo tako: 78% se jih priznava za zavedne katoličane, le 4% se jih proglašajo za brezbožnike, drugi pa so izjavili, da jih verski problem ne zanima. Med poljsko mladino tudi ni pravega zanimanja za politična vprašanja: za politiko se jih sploh ne zanima kar 39%; lastno politično prepričanje ima 12%; takih, ki se ogrevajo za socialistični red, jih je 28%; 21% pa se jih je izjavilo za demokrate.

Katoliške šole na Cejlonu

V parlamentu na Cejlonu razpravljajo o zakonskem osnutku, ki predvideva poddržavljenje vseh privatnih šol. Proti načrtu so se izrazile vse verske skupnosti: katoličani, protestanti, muslimani in celo budisti. Če bo zakonski osnutek sprejet, bo najbolj prizadeta katoliška Cerkev, ki ima na Cejlonu cvetoče osnovne in višje šole. — Osserv. Romano je temu vprašanju posvetil cel uvodnik. V članku obsoja namero sedanje vlade, da odvzame družinam pravico do izbire šol svojim otrokom.

Proti nemoralnemu tisku

V Avstriji se že več mesecev vrše ankete in javne debate, kako zajezi nemoralni tisk in s tem preprečiti zlasti med mladino moralne zablode in zločine. Ugotavljajo, da nosi glavno krivdo pomanjkljiva vzgoja v družinah in nedosledna zakonodaja, ki v imenu zlagane svobode dopušča širjenje nevere in življenjskega materializma preko slabega tiska, posebno ilustracij.

Spominski dan bolniških strežnic

V Berlinu so obhajali spominski dan bolniških strežnic, kar menda doslej še nikjer niso. K škofovski maši so bile povabljene vse redovnice in laične bolniške strežnice; kardinal Döpfner se jim je v lepem govoru, ki ga je imel med mašo, iskreno zahvalil za vse žrtve in samarijansko ljubezen, ki jo izkazujejo najbolj potrebnim članom človeške družbe.

Bolniško sestro morajo odlikovati: vdanost Bogu po globokem verskem življenju, požrtvovalnost v skrbi bolnikov in sestrsko medsebojno ljubezen. Kardinal je pozval bolnike, naj cenijo delo teh plemenitih žena, vse krščansko ljudstvo pa je povabil, naj moli za sestre in bolniške strežnice.

Sožitje Nemcev in Poljakov

Berlinski nadškof in kardinal Döpfner je imel ob prazniku svete Hedvige, patronke šlezije, pri svojih pontifikalnih maši pomemben govor, v katerem je razložil, na kakšnih načelih se mora vzpostaviti sožitje med Poljaki in Nemci, da ne bi pri-

Slovenski duhovniki med izseljenci

ITALIJA

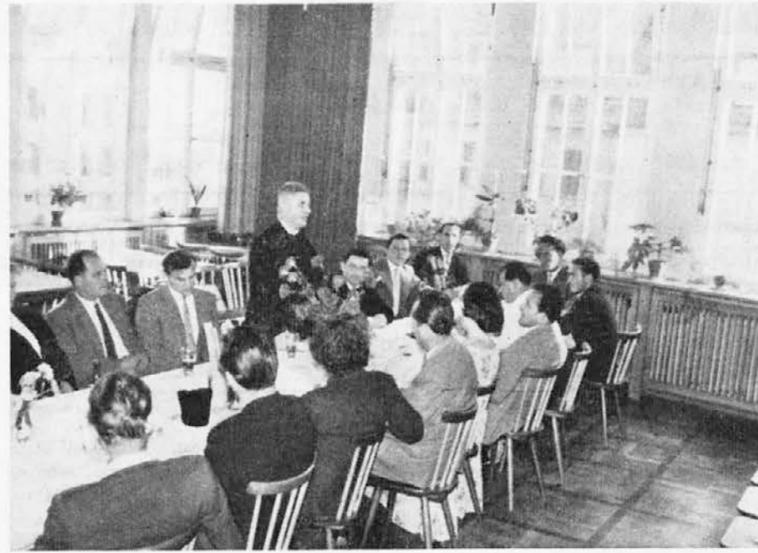
Kljub številnim rojakom po raznih italijanskih mestih in taboriščih na Apeninskem polotoku še ni postojank stalnih slovenskih izseljenskih duhovnikov. Nekatera begunska taborišča, kolikor je mogoče, oskrbuje dr. Pavel Robič, ki vodi obenem Slovensko pisarno Socialnega odbora (Rim, Via dei Colli, 8). V Rimu se tudi nekateri drugi slovenski gospodje od časa do časa posvetijo skrbi za rojake v večnem mestu.

AVSTRIJA

V Avstriji deluje na Stajerskem s sedežem v Gradcu g. Janez Hafner (Theodor Körnerstr. 111). Na gornjem Koroškem pastiruje med rojaki v Spittalu ob Dravi g. Anton Miklavčič. Po ostalih predelih Avstrije ni izseljenskih duhovnikov, čeprav je v begunskih taboriščih še vedno precej Slovencev. Mnogo Slovencev živi po raznih avstrijskih mestih, zlasti na Dunaju, kjer bi slovenska kolonija tudi potrebovala »slovensko katoliško misijo«.

NEMČIJA

O slovenskih izseljencih v Nemčiji je Katoliški glas že objavil daljše poročilo iz ust dr. Janeza Zdešarja. V Westfaliji so dolga leta delovali med našimi, sedaj že osiveli rojaki nemški duhovniki, ki so se naučili slovenskega jezika. Od teh,

Dr. Franc Felc, izseljenski kaplan v Nemčiji, v veseli družbi med rojaki

ki še živijo, omenimo g. Božidarja Tensunderna in g. Megekötterja. Sedaj delujejo med našimi izseljenci v Nemčiji štirje slov. duhovniki: v Porurju dr. Janez Zdešar in g. Ciril Turk (Oberhausen-Sterkrade, Mathildestr. 18), dr. Franc Felc na področju Stuttgarta (Esslingen, Hindenburgstr. 20), g. Franc Seškar pa v Münchenu (Ziehlendstr. 32).

NIZOZEMSKA

Na Nizozemskem so se naši ljudje naselili predvsem med dvema vojnoma. V domače kraje so jih prišli iskat agenti tamkajšnjih rudokopnih družb, ki so potrebovali delavcev. Prav na jugu Nizozemske, med Belgijo in Nemčijo so se naselili v lepih novih kolonijah. Razvili so delavna slov. društva sv. Barbare, ki so tudi po tej vojni obnovila svoje delovanje. Največ pod vplivom domačega frančiškana patra Teotima, ki je postal iz ljubljane do njih Slovenec po srcu. Danes jih oskrbuje v dušnopastirskem pogledu g. Vinko Zakelj, ki hodi k njim iz Belgije.

BELGIJA

V kraljevini Belgiji je skupina Slovencev precej velika v Limburgu, kjer živijo že iz tistih časov kot oni na Nizozemskem. Po zadnji vojni je prišlo dosti novih, zato bi pa potrebovali novega izseljenskega duhovnika. G. Zakelj, ki je slov. dušnopastirski direktor za Belgijo in oskrbuje tudi sosednjo Nizozemsko, pač ne zmore vsega dela. Stanuje v industrijskem mestu Liege (Rue des Anglais 33). V jugozahodni Belgiji je v tako imenovani črni deželi rudarski okraj Charleroi. Po tistih

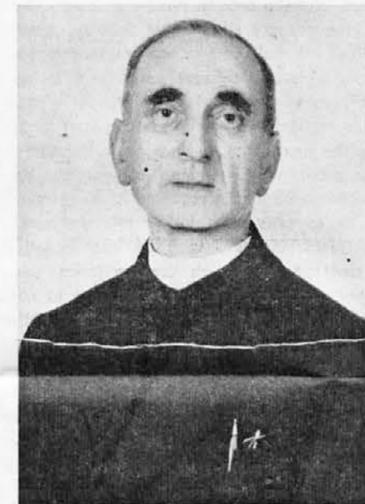
K svojemu sinu č. g. Kazimirju Gabercu je prišla tudi njegova mati, da mu vodi gospodinjstvo, ga spremlja na njegovih obiskih med izseljenci in vliva poguma njemu in drugim rojakom

rudnikih delajo še vedno mnogi naši delavci, drugi pa so v pokoju, bolelni od rudarske bolezni. Med njimi in med tistimi, ki so še bolj na zapadu ob francoski meji, deluje g. Kazimir Gaberc. Njegov sedež je v Charleroi (Place du Nord 23).

FRANCIJA

V Franciji živi na desetisoče rojakov. Nekateri delajo in živijo v rudarskih okrajih, drugi v industrijskih, imamo pa tudi take, ki so se kot poljedelci že kar udomačili. V Francijo je pred vojno hodilo tudi mnogo sezonskih delavcev iz Prekmurja in marsikdo od teh se je ustabil v tujini. Direktor slov. kat. misije v Franciji je g. Nace Cretnik (Rue Fargeau 4, Paris XX). Pomagata mu g. Jože Flis in

g. Ciril Lavrič. Pod to misijo ne spada samo pariško mesto in bližnja okolica, ampak vsa osrednja Francija, daleč na jug in na zapad tja do Normandije. V Parizu bi naši gospodje res potrebovali vsaj skromen lasten sedež. Na vzhodu Francije sta dve slov. kat. misiji. Ena je na visoki planoti nad mestom Nancy in Luksemburgom. Tu deluje g. Anton Dejak (Rue de la Victoire 33, Aumetz, Moselle). Pri Saarbrückenu je na francoski strani velik premogovni pas s števil-

Castiti msgr. Valentin Zupančič, starosta slovenskih izseljenskih duhovnikov

nimi našimi družinami. Središče tega okrožja je Merlebach (Moselle), kjer biva in že izpred vojne vneto deluje za naše rojake msgr. Stanko Grims (Rue Nic. Colson 24). Prav na jugu Francije ob Sredozemlju je zdaj že nekaj časa kapucin p. Jakob Vučina (Montpe Claire Virenque II, Nice) in deluje med ondodnimi rojaki, ki so prišli v zadnjih letih. V severnem kotu Francije v Pas-de-Calais, kjer so se po prvi svetovni vojni naselili mnogi naši rudarji in si ustanovili svoja društva, že dolgo vrsto let deluje starosta naših slovenskih izseljenskih duhovnikov msgr. Valentin Zupančič (Rue Cl. Debussy 17, Lievin pri Lensu). Na drugi strani tega rudarskega središča je področje g. Stanka Kavalarija (Pavillon XII. 43, Billy-Montigny).

ANGLIJA

Onstran Kanala na britansko otočje so prišli naši rojaki v večji skupini šele po tej svetovni vojni. Razkropili so se na vse strani. Oskrbuje jih g. Ignacij Kunstelj, ki stanuje v slovenskem »Našem domu« (Offley Road 62, London S.W. 9). Prostranost angleškega ozemlja bi zahtevala še enega slovenskega duhovnika.

DRUGE EVROPSKE DRŽAVE

Omenimo le dve področji, ki bi potrebovali, da se kaj ukrene. V SVICI bi se moral nekdo posvetiti izključno apostolatu med rojakinjami, ki tam v velikem številu bivajo kot služkinje ali tudi kot delavke. Ker je zadnja leta prišlo tudi na skandinavski polotok več rojakov, bi se moral nekdo posvetiti delu med razkropljenimi rojaki po NORVEŠKI, ŠVEDSKI in FINSKI, ki so protestantske dežele. Morda so ti rojaki še v največji nevarnosti, da zgubijo vse, kar so katoliškega prinesli s seboj od doma.

T. R.

Afriški škofje

Kardinal Laurian Rugambwa je pred kratkim posvetil že šestega afriškega duhovnika v škofa v Tanganiki. Slovesnosti v cerkvi so se udeležili zastopniki vlade.

Msgr. Mirku Brumatu ob desetletnici smrti

Ob desetletnici smrti monsignorja Mirka Brumata mi živo ostajajo spomini na tisto dvakrat težko poveljno leto 1945.

Iz razvalin je kילו novo življenje, ljudje so se prebujali iz otopenosti vojnih grozot in iskali skotni zmedo novodobnih ideologij svojo pot. Vstali so krivi preroki, neverili so se veri in narodu ljudje, ki so bili še včeraj naši vodniki. Ljudje so negotovi obstali na razpotju in niso vedeli, kam naj bi krenili.

Tedaj so naši duhovniki našli sredstvo, ki je bilo za tiste čase naučinkovitejše. Dali so nam prvi poveljni katoliški časopis, Slov. Primorca.

Dne 29. avgusta 1945 je po dvajsetletnem kulturnem molku na Primorskem in po petletnih grozotah druge svetovne vojne zagledal beli dan. Koliko truda in koliko potov je bilo treba, da so duhovniki to dosegli od zavezniške vojaške uprave. Vendar s tem ni bilo vse končano. Napori in delo je rastlo iz tedna v teden. Sotrudnikov v uredniškem odboru ni bilo veliko in še to povečini ljudje, ki so izšli iz italijanskih šol in so se slovenščine naučili le na skrivnem iz katekizma in molitvenikov. Monsignor Brumat je bil med njih najboljši delaven in je postal mejanski urednik. Takrat se mi je večkrat potožil: »Ko bi sam pisal, bi mi bilo lažje.« Dolgo v noč je popravljaj dopise in sam tudi veliko napisal, da je napolnil časopis. Takrat nisem mogla še računati, kako zahtevno je to delo, zato se danes ne čudim, da mu je ta prekomerni trud izpodkopal zdravje in ga spravil v prezgodnji grob.

Naše ljudstvo pa je z veseljem in ljubeznijo seglo po Slovenskem Primorcu. Takrat ni bilo še meje in zato je veliko število izvodov prišlo na Vipavsko, v Brda, na Tolminsko. Samo Bog ve, koliko obrega je naredil ta slovenski časopis med našim ljudstvom v tistih dneh. Bili so časi, ko se je delo, da je postavljena na tehtnico naša vera, narodnost, morala, ko po naukih krivih prerokov, greh ni bil več greh, ampak čednost, in obratno. Slovenski Primorac je neusmiljeno bičal vse zmoje, neustrašeno in junaško nastopal proti vsem, ki so skušali naše ljudi zavesti na kriva pota. Tako je misijonaril med našim ljudstvom in rešil marsikaj, kar bi neizogibno šlo v pogubo.

Ni čuda, da je imel tudi svoje povračilnike. A moč se v preizkušnjah spopolnjuje. Zato je 1. 1948 iz Slovenskega Primorca vstal lepši, še popolnejši katoliški glas.

Ko danes gledamo nazaj na prehojeno pot, ko se nam ni več botri za obstoj, ko vemo, da je vse našega našega ljudstva z nami, se bolj kot kdaj zavedamo: za naš obstoj in utrditev med slovenskim ljudstvom smo dolžni zahvalo tudi velikemu možu in zvestemu vodniku v najtežjih dneh, msgr. Mirku Brumatu! On je bil, ki je drugimi zaoral v ledino prvo brazdo, on je bil, ki je šel neustrašeno v boj za naše pravice, dvignil

pred tuji naš ugled, da nas vsi dobromisleči spoštujejo.

Ob desetletnici njegove smrti se ga s hvaležnostjo spominjamo. Seme, ki ga je ta božji sejavec tako bogato vrgel v naša srca, je

obrodilo svoj sad. Zapustil nam je svojo dediščino, da jo nepotvorjeno ohranimo in izročimo bodočim rodovom. Vztrajali bomo pri tem delu, kakor je vztrajal on — do konca. Z. P.

Pred desetimi leti sta umrla msgr. Mirko Brumat in Leopold Kemperle, eden odgovorni urednik, drugi pa član uredniškega odbora pri Slovenskem Primorcu in pozneje pri Katoliškem glasu. Zvesta prijateljstva in sodelavca v življenju in pri katoliškem časopisju zaslužita, da jima ohranimo zvest spomin in hvaležnost mi vsi

Slovenski dom v Avstraliji

Dne 4. septembra smo imeli v Melbourneu otvoritev Slovenskega doma. Program se je začel ob 4. popoldne pred zaprtimi vrati ozaljšane in z zastavo okrašene hiše, na kateri se je s pročelja blestel napis: Slovenski dom - Slovene Centre.

Program je vodil g. Marjan Lauko, ki je do zaključka imel na skrbi nabiralno akcijo. Po angleški in slovenski narodni himni je sledila prav za to slovesnost sestavljena deklamacija. Sledil je govor zastopnika petih zaupnikov Doma, g. Marjana Oppelta, ki je ob koncu predal ključke predsedniku Slovenskega kluba Melbourne, g. Vinku Molanu. Nato smo slišali tople besede predsednika, ki so se končale s tem, da je odprl vrata našega kulturnega svetišča. Ali boste verjeli, da sem ob tem trenutku videl marsikomu solze v očeh? Tudi zame je bil slovesen trenutek, ki ga ne bom pozabil. Naš triletni trud le ni bil zaman. Naslednja točka je bil venček narodnih, ki so jih ob spremljavi harmonike zapela dekleta v lepih narodnih nošah. V šestih točki so nam slovenska mati, oče, slovensko dekle in fant ter deček in deklica vsak po svoje povedali, kaj jim Slovenski dom pomeni. Nato sem novootvorenemu Domu blagoslovil, za kar me je naprosil SKM in

sem mu za njegovo gesto kot slovenski dušni pastir hvaležen. Prepričan sem, da bo sleherni izseljenki narod ohranjal svojo tradicijo in kulturo le, če se bo trudil ohraniti tudi vero svojih očetov, ki je tej kulturi in tradiciji dajala rast skozi stoletja.

Mnogo rojakov je ta dan stopilo v naš Dom in so bili prijetno presenečeni, kaj zmorejo pridne roke. Tudi razstava naših narodnih predmetov jim je bila všeč. Ogledu hiše je sledil prijeten večer.

Isti dan (4. septembra) smo imeli v Melbourneu še drug pomemben dogodek: prvi dan slovenske šole. Kar lepo število otrok se je prijavilo in so bili nad šolo tako navdušeni, da so rekli, da bi kar sleherni dan hodili. (MISLI: P. Bazilij)

Ali nas zgledi rojakov po svetu ne bodo spodbudili, da bomo tudi mi še bolj podprli naše domove, ki nastajajo ali se gradijo na Goriškem in Tržaškem? Ne smemo ostati v sramoti. Pa tudi želja slovenskih otrok v tujini, da se naučijo materinega jezika, bi morala zbuditi vest tistim slovenskim staršem in otrokom, ki se za učenje svojega materinega jezika nič ne zmenijo. (Ured.)

Vohun iz Vatikana 28

Po spisu o. Petra Leonija
prip. Mariza Perat

Potujoči okostnjaki

Dnevi so minevali in med nami je vladala kar lepa harmonija. Moji sotrpini so me zaradi moje vere zelo spoštovali in me radovoljno poslušali, ko sem jim nekaj verskega razlagal. Posebno radi pa so me poslušali, ko sem jim govoril o Fatimi.

Kar se je pa tikalo telesnih moči, smo bili vsi popolnoma na koncu. O sebi se spominjam, da sem postal pravi okostnjak. Spomin mi je silno opešal, da se nisem več spominjal niti imen meni zelo znanih oseb in stvari. Vid mi je vedno bolj šibela (med drugim so mi vzeli tudi očaločnike, katere so mi potem izročili samo med zasliševanjem). Vsi členci prstov so me boleli. Zdelo se je, da ob vsakem pregibu kar škripljejo. In taki, kot jaz, so bili vsi drugi, tako da se je zdelo, da se

bomo vsi skupaj vsak hip zrušili. Toda pot je bila še dolga in mnogo trpljenja nas je še čakalo.

Tako je prišel 24. november leta 1945. Dobil sem ukaz, naj se pripravim za odhod. Toplo sem pozdravil vse svoje tovariše in odšel na »črnega vrana«.

(Ne vemo, ali berejo ta podlistek tisti naši ljudje, ki so dne 6. nov. volili za KPI. Prav bi bilo, da bi ga brali, da bi videli, kakšen »paradiž« in kakšna »svoboda« čaka nas vse, če bo nekoč KPI zmagala tudi v Italiji. To čaka ne samo nas duhovnike, temveč tudi mnoge od partijskih volivcev samih, saj v sovjetskih zaporih in taboriščih je bilo le malenkostno število duhovnikov v primeri z ostalimi priporniki, kot lahko vsakdo vidi iz tega podlistka. Ured.)

Od Butirkov do Mordovije

Obtožba

Butirki. To je ena najstrašnejših ječ cele Moskve. Samo v tej ječi trpi na tisoče ljudi. Tisoči od teh so tukaj že mesece in leta, zopet drugi se tu le začasno

ustavljajo, predno zopet nadaljujejo svoj križev pot. Zdi se ta ječa kot velikansko pristanišče, kamor od vseh strani romajo tisoči nesrečnikov. Mislim sem, da te tri ječe, namreč Lubjanka, Lefort in Butirki, zadostujejo za prebivalstvo Moskve. Ponekde pa sem od nekoga slišal, da je v Moskvi najmanj osem ječ, če ne še več.

Temu se nikakor ni čuditi, kajti Moskva, kot pravijo boljševiki, zelo napreduje pod komunizmom. Ko bo pa ta dokončno zmagal, ne bo sploh več treba, da bi kje bila še kakšna ječa ali koncentracijsko taborišče ali recimo tudi policija, kajti v popolnem komunističnem redu je vsak zločin popolnoma nemogoč, ker zločine in prestopke počenjajo ljudje le tam, kjer je življenjska raven nizka in so ljudje nezadovoljni...

Peljali so me nato v neki urad, kjer je bil sodnik, major, kot sem videl, in tam mi je tudi sporočil kazen, ki sem jo dobil.

»Vi ste dobili 10 let boljševalnega dela. Sem se podpišite, da ste sporočilo o kazni res prejeli.«

Rocco in njegovi bratje

Luchino Visconti je režiser, ki nas v igralcih nikoli ne razočara. V njegovih filmih nahajamo dovršene like nepozabnih junakov. Z izredno tenkočutnostjo zna prodreti v njih globino in notranjost; je dober psiholog, zato v polni meri razume probleme svojih junakov, s temi poslednjimi živi in jih vseskozi vodi. Ker je Visconti predvsem psiholog, so vsi njegovi filmi problematični: za snov si izbere navadno, preprosto življenje, življenje milijonov ljudi, toda skozi površje prode v njegovo globino. Čeprav poteka to življenje na videz nepomembno in nezanimivo, je v resnici polno dramatike in včasih tudi tragedije. To življenje upodablja tako resnično in prepričljivo, da se pokažejo vse vrednote in njegova skrita lepota. Toda prav zato, ker prikazuje to življenje tako resnično in naravno, so njegovi filmi realistični in na nekaterih mestih surovi. Znano je, da hodijo v kino vsi, izobraženi in preprosti ljudje, mladina in starejši. Zato se zgodi, da doseže režiser s svojimi filmi prav nasproten učinek kot si ga je v začetku začrtal: kar je hotel v filmu bičati in obsojati, bo v resnici izvajalo na preprostega gledalca le večjo privlačnost. Inteligentni človek bo znal namreč skozi podobo prodreti v globino; toda prizor filma se bo bolj vtisnil v notranjost preprostega gledalca in pomanjkanje idej ter kriterija bo povzročilo v njem strašno praznino. Zato so taki filmi škodljivi in kvarni ne glede na namen, ki je vodil režiserja ob njihovi stvaritvi; pomisliti moramo namreč, da spadajo k občinstvu povečini preprosti ljudje, ki pri filmu vidijo le to, kar jim nudijo prizori, in ne tega, kar so hoteli filmski ustvarjalci v resnici pokazati.

S tega stališča je tudi Viscontijev film negativen. Seveda mu ne manjka pozitivnih not; plemenita figura Rocca, ki se vedno žrtvuje za brata Simona, je kot svetla zvezda na temnem nebu. Tudi Ciro je po svojem značaju dober fant, ki mu je glavna skrb živeti pošteno in človeka vredno življenje. Simon je slabič, ki se boji življenja in na življenjske neuspehe reagira na najbolj surov način: v njem se prebudi skoro živalski nagon in ga žene k najbolj nesramnim dejanjem zato, ker Nadja ljubi njegovega brata Rocca, ker je zaradi poslednjega zapustila njega. Morda je on v resnici niti ne ljubi, a rnila ga je v njegovi samozavesti, zato se ji maščuje na najpoddeljši način. In prav tako brez pomisleka jo bo na koncu v živalski besnosti ubil, ker mu ona zakriči ves svoj stud, vso mrznjo, ki jo čuti do njega.

Rocco najbolj trpeče čuti problem družine, ki se je z juga preselila v Milan. Čuti, da je velemesto uničilo družinsko slogo, zato se v trenutkih otožnosti spominja rodnega kraja in se hrepeneče ozira v preteklost, ko so res živeli v revščini, a so bili združeni. On se morda ne bo več vrnil na jug, toda malemu bratu Luki pravi, da se bo njemu nekega dne posrečilo obiskati spet rodni kraj in tam živeti. Njega ni še utegnulo učititi velemesta, saj je še otrok.

Gane nas plemeniti značaj Rocca, ki se velikodušno odpove Nadji, čeprav jo ljubi, a čuti, da je ona potrebna Simonu. Toda njegova žrtev ne bo nič pomagala; s tem bo samo uničil njeno življenje, ki ga je ljubezen za malo časa spremenila; uničil bo tudi življenje Simona, ki bo še bolj zdrvel v prepad. Rocco - Simone, dve skrajnosti: prvega življenjske preizkušnje in težave dvignejo, drugega pahnejo na

najnižjo stopnjo človeške podlosti; pri prvem pride na dan njegova čista, kristalna notranjost, pri drugem se zbudijo najnižji nagoni. Med njima stoji Nadja, ki je življenje okusila do dna in nima zato vere v nikogar in v nič. Le Rocco ji bo s svojo iskreno ljubeznijo vtilil novega poguma in moči. Prikazal ji bo lepšo stran življenja. Toda njene sanje se bodo kaj kmalu razblinile. Zaradi Simona bo spet zašla na staro pot in bo padla še nižje ter izgubila poslednjo trohico vere v boljše življenje. Okoli teh treh junakov se gibljejo ostale osebe, ki pa služijo bolj kot okvir njihovi zgodbi. Vendar so tudi stranski liki dovršeno izdelani, čeprav nimajo glavnih vlog. Realistično je prikazan ambient, kjer živijo boksarji. Resnično in prepričljivo so podani značaji te južnjaške družine, ki v stiku z življenjem velemesta duševno propade.

Mnogi kritiki so trdili, da je Visconti s tem filmom pokazal velik pogum, ker si je upal tako surovo resnično prikazati na platnu življenje v vsej njegovi globini. A problem je vedno ta, ali je pravilno pokazati občinstvu take filme, ki brez vsakršnega olepšavanja, naturalistično podajajo življenje? Gledalci bodo take filme vsak po svoje razumeli. Toda kako jih bodo razumeli?

Film je prepovedan prav zaradi naturalističnih primesi. Razni državni prokuratorji so film zaplenili in zahtevali, da se črtajo razna mesta, ki žalijo čut sramežljivosti. To je tudi prav. Da so v življenju tudi grobije, vemo vsi. Toda čemu je treba vse grobije kazati v sliki na platnu? Vsi vemo, da so v hiši tudi smeti in gnoj, toda nobena gospodinja ne bo gostom postregla s smetmi in noben gospodar z gnojem. Samo nekateri »umetniki« so nasprotnega mnenja. Mira

Rusko motenje

Oddaje Vatikanske postaje v jeziki, ki jih govorijo v deželah pod sovjetsko oblastjo, so vedno motene. Pa zakaj to? Saj so oddaje verske vsebine in ruski velikan se ne boji »nazadnjaških« in »praznovernih« verskih resnic in načel! In to v atomski dobi?!

Pa je tako! Bojijo se resnice, ki edina izhaja iz Boga. Bojijo se morale, ki ima svojo podlago v Bogu. Nihče se namreč Boga tako ne boji kakor tisti, ki bi rad vedel, da bi ga ne bilo. Zato pa Sovjeti vsak dan ure in ure »drdrajo«, ker pač drugih argumentov nimajo. Zalostno je, da je toliko milijonov ljudi, ki v takem »drdranju« vidi rešitev vseh človeških problemov.

Zamujena prilika

Ce je kdo v nedeljo 13. novembra in v prvih dneh po tej nedelji poskušal poslušati oddaje Vatikanske radijske postaje v jeziki, ki jih govorijo v deželah pod rusko oblastjo, je opazil, da so te oddaje bolj motili kot navadno. Zakaj to? Vatikanska postaja je poročala o slovesnosti v cerkvi svetega Petra v Rimu, ko je sveti oče prisostvoval slovensi službi božji v staroslovanskem jeziku. Gotovo je bil to edinstven dogodek v zgodovini svete Cerkve. Za vzhodne kristjane je imel še poseben pomen, ker se je prav s to službo božjo uradno začelo delovanje raznih komisij bodočega cerkvenega zbora.

Kako lepo priliko je zamudila radijska postaja Trst A. Kako bi ji bili hvaležni, če bi se bila 13. nov. povezala z Vatikansko postajo in oddajala vsaj glavni del slavnostne liturgije. Kar je zamujeno se res več ne vrne!

»V redu. So mi pač podaljšali potni list za deset let.«

Tedaj so me odpeljali v »cerkev«. To je neke vrste celica, imenovana tako, ker je za carskih časov tukaj bila nameščena jetniška kapela. Ker pa Sovjeti cerkve ne potrebujejo, so jo spremenili v jetniško celico.

Naletel sem na celico št. II. Strašen prizor! Pred sabo sem zagledal kup suhih, zmujenih obrazov, poraščenih z brado, iz katere so se videle samo vdre oči.

Moj talar je vzbudil pozornost. Od vsepovsod so me začeli izpraševati in se pogovarjati z menoj. Toda nenadoma se je prizor spremenil. Predme sta stopila dva ujetnika: eden je bil v civilu, a eden v talarju. Prišla sta k meni in me objela. Ko sem ju začuden gledal, sem spoznal, da je eden p. Nikolas, a drugi p. Javorka, katerega sem tudi poznal. Vprašal sem p. Nikolaja, koliko je dobil. »Osem let,« mi je odvrnil. P. Javorka je dobil enako kot jaz.

Težave

Moja dva sobrata sta me nato peljala

v ono stran celice, kjer sta navadno spala. Sicer pa nista imela niti onadva nobenega določene prostora, ker je vse bilo preveč natrpano. Imela sta srečo, da sta dobila nekega dobrega človeka, ki je svojo desko, kjer je spal, odstopil za nekaj ur enemu, za nekaj ur pa drugemu. Vendar pa, kako naj se človek odpočije tistih par ur, ko je ležišče neprimerno in okrog njega ropot? Jaz sem za nekaj noči dobil prenočišče pri nekem drugem jetniku, zelo slavnem ruskem tenoristu, ki je spal na mizi, na kateri so razdeljevali hrano. Toda tudi tega ni bilo mogoče dolgo prenašati, ker sva bila preveč na tesnem. Zato sem šel spat pod mizo, na gola tla. Če sem imel srečo, sem si tudi jaz priskrbel »ščit«. To so bila groba vrata, ki so jih vsako toliko delili, da so nam služila za ležišča. Glavno pa, kar nam je tukaj branilo spanje, ni bilo pomanjkanje ležišča, ampak pomanjkanje prostora. V naši celici, kjer je bilo prostoža za približno 60 do 70 oseb, nas je bilo kar 160 ali 170, pa tudi več.

(Nadaljevanje)

ZVEZA SLOV. KATOLISKE PROSVETE IZ GORICE
VABI NA

PEVSKI KONCERT

KI SE BO VRSIL V NEDELJO 27. NOVEMBRA T. L. V DVORANI
BREZMADEŽNE NA PLACUTI. ZACETEK TOČNO OB 16.30.

NASTOPAJO MESANI IN MOSKI ZBORI.

VSTOPNINA L. 200.—

Kulturni večer SKPD, posvečen spominu škofa Gr. Rožmana

V ponedeljek 21. novembra je SKPD priredilo v dvorani Brezmadežne na Placuti že tretji letošnji kulturni večer. Posvečen je bil spominu pred letom dni umrlega velikega škofa dr. Gregorija Rožmana. Pred polno zasedeni dvorani je č. g. Vinko Zaletel s Koroške kazal slike iz življenja dr. Rožmana in zlasti še njegovo zadnjo pot na lemontsko pokopališče. Ne toliko slike same kolikor zelo lepo izdelana glasbena in zvočna spremljava nas je združila z eno samo trepetajoče srce od Smihela, rojstne zibelki pokojnega škofa, pa preko bele Ljubljane do daljne tujine preko morja. Ob zvonjenju zavone in petju žalostink, ob poslovnih besedah pisatelja Mauerja na Clevelandskem radiu in ob izredno občuteno podani deklaraciji nam je živo stopil pred oči naš pokojni vladika, skupni oče vseh Slovencev, kakor ga je večina izmed nas videla v Lurdu pred dvema leti. Malokatera spominska proslava je občinstvo tako globoko ganila kakor ta in zato smo zanjo neutrudnemu gospodu Zaletelu iz srca hvaležni.

V odmoru, ki je sledil, nam je č. g. Stanko Zerjal povedal nekaj svojih osebnih vtisov in spominov na pokojnega škofa, zlasti še kako je bila škofu pri srcu tudi žalostna usoda nas Slovencev na Primorskem pod fašistično diktaturo.

V drugem delu pa smo ob lepih slikah poromali v Oberammergau, kjer so letos, kakor ob vsakem desetletju, vse poletje uprizorjali pasijonske igre. Tudi s tem proizvajanjem smo bili zelo zadovoljni, saj večina izmed nas ne bo imela sreče, da bo kdaj tudi osebno videla to edinstveno in mogočno manifestacijo naše vere.

Ob zaključku č. g. Zaletelu iz srca vlašimo: Nasvidenje prav kmalu!

ATA pred občinskim svetom

V petek 18. novembra je zasedal goriški občinski svet. Na tej seji so vzeli v pretres samo vprašanje mestnih avtobusov, ki jih oskrbuje podjetje ATA. Razpravljali so o sporazumu med goriško občino in podjetjem, ki oskrbuje v mestu pet prog ter dve zunanji prog, za katere je izdalo dovoljenje nadzorništvo za mestno motorizacijo. V diskusiji je prvi posegel v besedo odv. Sfiligoi, ki je omenil veliko pomanjkljivost mestnih avtobusov, zlasti na prog, ki sta ostali brez avtobusov, odkar je podjetje Ribi prenehalo voziti na tej prog. Predlagal je, naj bi se začetek proge od naselja pri pevskem mostu premestil na trg v Pevmo.

Podgora

V petek 18. nov. je kazalo, da se bo brezkončno deževno vreme kaj zboljšalo. Zjansilo se je in tako so tudi raznovrstna zakasnela dela na polju in drugod kar oživela. A tedaj, ob 3h popoldne, nas je med hišami ob glavni cesti, ki pelje v smeri proti Grojni, iznenadila grozna nesreča. Naš dobri očka, vsem znani 72-letni Kožlin Jožef je spremljal volička, ki je mirno peljal voz s koruzo proti Gorici. Prihruamel je za njim ogromni tovornik z veliko in dolgo prikolico za prevoz železniških vagonov. Predzadnja kolesa prikolice so pograbila nogo ubogega Kožlina in zavozila preko njega. V hipu je obležal povožen in v potoku krvi. Na lice mesta je v kratkem prihitele veliko ljudi, a dobri Jože je že bil mrtev. Oblasti so ustavile promet, vse premerile in fotografirale za preiskavo. Truplo je bilo potem preneseno na pokopališče, v kapelo. Kdo bi popisal žalost soproge pokojnega, ki se je kmalu po trenutku nesreče slučajno peljala tam mimo v avtobusu, in še vseh sinov in hčera, sorodnikov in prijateljev, ki so tjakaj prihite. Pogreb se je izvršil v nedeljo 20. nov. ob 4h popoldne. Veliko število udeležencev je pričalo, kako so cenili pokojnega. Med navzočimi so poleg vseh družinskih članov in domačih bili tudi vsi sorodniki od tukaj in z onstran meje. Prišlo so tudi č. šolske sestre iz

RAJBELJ

Nesreče, volitve in še kaj

Kakor vreme, tako nam tudi smrt letos prav nič ne prizanaša. Zapustila sta nas kar dva mlada rudarja. Dne 3. nov. smo pokopali 32-letnega Poharja Andreja, ki je po dolgotrajni bolezni podlegel v videmski bolnišnici. — V petek 11. nov. pa je v isti bolnici umrl zaradi poškodb, ki jih je dobil pri delu v rudniku, Giovanni Venturi, star 37 let. Ponesrečil se je v jami, ko je po nesreči prišel pod avtomatični voziček, ki ga je zmečkal. Ko je prišlo do nesreče, je bil na delu slučajno sam. Kljub hudim ranam se je zvekel še kakih 300 m do nočnih čuvajev, ki so takoj poklicali zdravnika. Ta je odredil prevoz v bolnišnico, kjer mu pa niso mogli več rešiti življenja. Pogrebne svečanosti so bile naslednji dan 12. nov. v naši cerkvi. Nato so pokojnika prepeljali v rodno vas Cesena v Emiliji. V znak žalovanja smo vsi rudarji prekinili z delom za 25 ur.

Kot drugod smo tudi v naši občini imeli volitve. Rezultat je naslednji: KD 343 glasov ali 54%; MSI 87 ali 14%; PCI 41 ali 4%; PSI 173 ali 28%. V celi trbiški občini pa je bil uspeh volitev takšen: KD 1.177 glasov; MSI 432; PCI 244; PSI 477. V primeri z volitvami leta 1956 ni bilo bistvenih sprememb, le KD je nekoliko napredovala in pa MSI, dočim so socialkomunisti nekaj glasov izgubili. MSI ima pri nas precej močan položaj, ker so se pod fašizmom naselili tukaj razni priselci iz notranjosti Italije, ki sedaj še vedno sanjajo o zanje zlatih časih, ko so imeli vso oblast v rokah tu na meji.

MOHORJEVKE 1961

Knjige Goriške Mohorjeve družbe so tiskane. Lahko jih dvignete
prihodnji teden pri svojih dušnih pastirjih

Dejavnost krožnega sklada

Trst-AI - Krožni sklad je odobril za gospodarske pobude v Trstu in Gorici 761 milijonov lir. Prošnje mora sedaj še proučiti zakladno ministrstvo, nakar bodo podjetja dobila potrebna finančna sredstva. Z dosedanjimi odobritvami prekaša znesek izposojenega denarja 17 milijard lir. Če pa se upošteva še posojila iz stare uprave, potem celotni znesek dosega 46 milijard lir.

V zadnjem času je upravni svet sklada odobril dve pomembni naložbi. Dal je 3 milijarde 400 milijonov lir za Timavsko papirnico, ki bo podvojila svojo proizvodnjo, in 440 milijonov za postavitev žage v industrijskem pristanišču, kjer bo naloženih skupno milijardo lir.

Šola za moderne jezike

Ob prisotnosti najvišjih krajevnih oblasti so odprli osmo akademsko leto Šole za moderne jezike za prevajalce in tolmače na tržaški univerzi. Ravnatelj šole, prof. Luzzatto Fegiz, je predaval o razvoju šole, v kateri je povprečno vpisanih 170 študentov. Mnogo študentov, ki je dokončalo to šolo, se je prav posebno izkazalo na mnogih mednarodnih kongresih ter s tem pokazalo veliko izobraževalno stopnjo te šole.

Posebna komisija bo nadzorovala cene stanovanj

Pri skrbništvu javnih del v Trstu so z odlokom ministrstva javnih del ustanovili posebno komisijo, ki bo imela nalogo pregledati in odločiti o prizivih proti odločbi najemnih ljudskih in ekonomičnih stanovanj. Predsednik komisije bo dr. Robert Abbamondi, kateremu bodo pomagali še trije člani.

Proračun Kmečke bolniške gajne

Na seji posvetovalne komisije Kmečke bolniške blagajne so proučili proračun za leto 1961. Predvidenih je 11.221.677 dohodkov in 29.736.993 izdatkov, kar pomeni, da bo imela Kmečka bolniška blagajna nad 18 milijonov lir primanjkljaja. Temu visokemu primanjkljaju je kriv zelo visok odstotek starih oseb, članov bolniške blagajne, in pa veliko število zdravljenj v bolnišnicah. Dosej si kmečki ljudje niso upali v bolnišnico, ki bi jim lahko s kratkim, a temeljitim zdravljenjem vrnila zdravje. Bolnišnica bi jim pojedla

Izšel je koledar
MARIJANIŠKA IN ALOJZJEVIŠKA
za leto 1961
Priporočamo!

SLOVENSKIM PRIMORCEM PO SVETU

Goriška Mohorjeva družba je letos tiskala svoj Koledar. V njem boste našli znane kraje in osebe ter zanimive članke iz življenja v domovini.

Letošnje mohorjevske lahko naročite pri svojih poverjenikih ali pri naslovu: GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA - GORIZIA,
via don Bosco, 3 - Italia

Radio Trst A

Teden od 27. nov. do 3. dec. 1960

Nedelja: 10.00 Prenos maše iz stolnice sv. Justa. — 11.30 Oddaja za najmlajše »Pravljica o štokljah in živi punčki«. Drugi del; igrajo člani RO. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Kronika tedna v Trstu. — 14.45 Vokalni kvintet »Zarja«. — 17.00 Za smeh in dobro voljo - Ponovitev.

Ponedeljek: 19.00 Znanost in tehnika »Planetna biologija«. — 20.30 Giuseppe Verdi: »Sicilijanske večernice«, opera v petih dejanjih.

Torek: 18.00 Radijska univerza: (8) »Mikroorganizmi v službi kmetijstva«. — 18.30 Samospevi Bele Bartoka in Antonina Dvoraka. — 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. — 21.00 Tvorcnica samospevi. — 19.00 Zdravstvena oddaja — 20.30 »Veseli vladar«, komedija v treh dejanjih; igrajo člani RO.

Četrtek: 18.00 Radijska univerza: (9) »Mnogo poklicanih, a malo izvoljenih an tibiotikov«. — 18.30 Slovenski samospevi (9) »Iskanje novih poti: Ravnik, Bravničar, Švara in Sivice«. — 19.00 Širimo obzorja - Umetnost naših cerkva: (5) »Devins«. — 20.30 Simfonični koncert

Petek: 18.00 Etnografski zapiski: (9) »Pri plemenu Jukunkun v Gvineji«. — 18.30 V spomin na pianista Dina Lipatija. — 19.00 Šola in vzgoja - Ivan Theuer schuh: »Ustrahovanje se v vzgoji maščobe«. — 21.00 Umetnost, književnost in predvide v Trstu.

Sobota: 15.30 »Sosedov sin«, po Jurčičevi povesti; igrajo člani RO - Ponovitev. — 18.00 Radijska univerza: Razvoj Evrope - II. del - Novi vek - (3) »Absolutizem«. — 19.00 Pomenek s poslušalkami. — 20.00 Zbor Slovenske filharmonije.

OBVESTILA

V PRVEM TEDNU DECEMBRA bomo objavili pregled tretje (jesenske) zbirke za Marijanišče. Ti skupni darovi iz župnij se redno pošiljajo g. dekanu na Opčinah. Za uspešno zbirko v decembru nudi upravni odbor več pomoči: nove ovojnice, lepaki, kratko poročilo, namenjeno vsem dobrotnikom.

V MLADINSKEM DOMU v ul. Scoreca 26 se bo v nedeljo 27. novembra vršila duhovna obnova za skavtine in druge dekleta, na praznik Brezmadežne, 8. decembra, se bo prav tam vršila duhovna obnova za fante. Začetek ob 10h popoldne.

V GORIŠKI STOLNI CERKVI bo prvo adventno nedeljo in naslednja dva dni celodnevno češčenje Najsvetejšega. To bo v ponedeljek in torek izpostavljen od 6h zjutraj do 7h zvečer, ko bo črna maša. Ura češčenja za slovenske vernike bo v ponedeljek in torek od 3h do 4h popoldne. — Pridite, molimo!

DAROVI

Za Katoliški dom: N. N. 2.000; N. N. družbenica 3.000; F. Rustja 500; N. N. družbenica 3.000; N. N. družbenica 5.000

Za Alojzjevišče: N. N. 1.000; G. 3.000; Z. L. 3.000; družbenica iz Gor. 1.000; J. R. 1.000; N. N. 1.000 lir.

Bog povrni vsem dobrotnikom!

Za Marijanišče: Ob smrti č. g. župnika Malalana daruje družina Skabar z Opčin 1.500 lir. — Bog povrni!

SOCIETA' CATTOLICA DI ASSICURAZIONE

— Ustanovljena v Veroni l. 1896 —

--- Kapital in rezerve 7 milijard lir ---

Zavarovalnica vam nudi pod najboljšimi pogoji zavarovanje proti točnim požarom, tatvini, prometnim nesrečam. Obrnite se na Glavno agencijo v Trstu: ulica S. Nicolò 7 - Tel. 24-136.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 20, osmrtnice L 30, več 75% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

37. kongres KA

Tržaški škof Santin je otvoril v Trstu 37. kongres italijanske katoliške akcije. Na dnevnem redu je bil pregled dela v preteklem letu ter načrtanje novega za v bodoče. Škof Santin je v svojem govoru poudaril, da ni toliko krivda na mladini, če je tako vihrava in apatična za vse lepo in dobro, temveč je iskati vzroka za to predvsem v današnjem svetu, ki je v zadnjih letih znatno padel na moralnih vrednotah. Mnogokrat starejši vržejo krivdo za zablode in pogrške na mladino, da bi se s tem pred svetom opravičili. Za škofom Santinom so spregovorili še drugi predstavniki KA. Predsednik odvetnik Sardos-Albertini je v svojem pozdravnem govoru pojasnil odgovornost članov KA pri sodelovanju s cerkveno hierarhijo. Osrednja točka kongresa pa je bil govor pokrajinskega delegata Angela Beghellina »Giac v službi mladine«.

Izseljenska mati piše

Tri male neugnančke ima mati, pa je iz Gorice dobila nekaj slovenskih knjig zanje. V odgovor piše med drugim:

»Ne morem Vam dovolj izraziti svoje hvaležnosti. Ko bi si mogli predstavljati naše veselje in veselo pričakovanje ob-

V nedeljo 27. novembra bo v oddaji »Vera in naš čas« govor o
Mohorjevi družbi in letošnjih knjigah

večerji še sedel pri svojem šivalnem stroju: ob 9.30 je bil že mrtev. Zadel ga je srčna kap.

Zivel je v naši vasi le malo časa. Poznan je bil kot natančen krojač, ves zaverovan v svoje delo in družino. Rad je romal z našimi romarskimi skupinami. Letos je bil na Sv. Višarjah. Slovenskih prireditev v župnijski dvorani ni zamudil. Bil je med — na žalost — redkimi možmi, ki vsako leto opravljajo velikonočno spoved.

Bog ga je v svoji nedoumljivi modrosti vzel v večnost. Zgodi se Njegova volja! Žalujejo ženi naše sožalje, pokojniku mir Gospodov!

Zupljanom naj žalostni smrtni primeri tega leta vzbudijo zavest, da smo le popotniki v solzni dolini in da nas Bog kliče brez obvestil na odgovor. Bodimo pripravljani v lepem krščanskem življenju!

Marijanišče na Opčinah

Številni Openci, ki so zadnje nedeljo do kraja napolnili našo dvorano, se lepo zahvaljujejo igralcem »Domna« iz Gorice. Doživeli smo večer slovenske besede, ki ga ne bomo lahko pozabili. Zopet se je pokazalo, da prava čeprav stara ljudska igra vedno uspe. Vrlim Goričanom želimo, da bi »Domna« igrali po vseh naših vaseh in tudi v Trstu! Povsod bodo uspeli kakor so na Opčinah.

Dva večera po »Domnu« se je zopet odprla naša dvorana za javnost. Poslušali

ljubljenih knjig! Čeprav imamo precej slovenskega branja pri hiši, primernih stvari za otroke pa zelo malo. In to je v naših sedanjih razmerah tako zelo važno in nujno potrebno, če hočemo ohraniti naše otroke to, kar smo mi — Slovence. Tujina bo še kljub temu doprinesla svoj delež, na žalost. Pa upam, da bom njen vpliv vsaj malo ublažila. Tu se pričinja šolska obveznost že s 5. letom in otroci prebijajo ves dan v šoli (od 9^h zj. do 4^h pop.). Če doma ni trdne slovenske podlage, duha in miselnosti, pač ni čuda, če se prav kmalu vse skupaj zniči. Pa je toliko žalostnih primerov v tem oziru, da je nekaj neverjetnega. Da, veliko truda, vztrajnosti, predvsem pa veliko ljubezni je treba, če se hoče kaj doseči...

Imam tri punčke, najstarejša, Jožica, ima šest let in pol. Hotela Vam je sama pisati pismenčke ter se Vam zahvaliti, ker ima s knjigami veliko veselje in že bere. Če boste tako ljubeznivi, se Vam že vnaprej priporočam, če boste mogli dobiti kje kako knjigo, tudi če je stara, da bo le naša — slovenska. Saj tu imajo na milijone knjig in slikanic, krasno izdelanih, a ne maram zanje, ker so tuje...

Ali čutite, kaj se skriva za temi odlomki iz pisma slovenske matere na tujem? Kolika skrb za otroke, da se ne potujčijo, in kolike težave, da ne utonejo v velikem svetu. In tudi kolika bolelost, ker so daleč od rodni ljudi, in kolika ljubezen do slovenske besede! Res ne vemo, kaj imamo mi, ki smo doma, svoji med svojimi.